

Mera Yasası ve Yönetmeliği'nin Madencilik Faaliyetlerine İlişkin Getirdikleri

"Sonuç olarak denebilir ki, Mera yasası ve yönetmeliği ile mera arazilerinin hukuki durumu belirlenmiştir. Ancak izin prosedürünün Türkiye'de kamu yönetimindeki bürokratik hantallık nedeniyle uzun süreler alması beklenabilir"

28 Şubat 1998 tarih ve 23272 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 4342 sayılı (4368 ile değişik) Mera Kanunu ve bu kanunun uygulanmasının usul ve esaslarını belirleyen, 31 Temmuz 1998 tarih ve 23419 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan, Mera Yönetmeliğinde madencilik faaliyetlerine ilişkin olarak aşağıdaki hükümler yer almıştır.

Mera, yaylak ve kışlakların kullanım hakkı bir veya birden çok köy veya belediyeye aittir» Bu yerler devletin hüküm ve tasarrufu altındadır, özel mülkiyete geçirilemez, amacı dışında kullanılamaz, sınırları daraltılamaz. Ancak belli durumlarda tahsis amacı değiştirilerek kullanım hakkı kiralanabilir. (m.4)

Bu bağlamda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının talebi üzerine; 3213 sayılı Maden Kanunu ve 6326 sayılı Petrol Kanunu hükümlerine göre maden ve petrol arama ile arama sonunda verimliliği kesinlikle saptanan maden ve petrol ön işletme, işletme faaliyeti için zaruri olan alanların tahsis amacı aşağıdaki şekilde değiştirilebilir. (Yönm 8/c fıkrası)

1- Arama 'Ruhsatı Alınan Sahalar

6326 sayılı Petrol Kanunu

ve 3213 sayılı Maden Kanununa göre arama ruhsatı verilen yerlerin tamamı veya bir kısmının mera, yaylak, kışlak ile umuma ait çayır ve otlak alanları içerisinde kalması halinde bu alanlarda arama yapılabilmesi için, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığından koordinat değerleri belli 1/25.000 ölçekli harita ve arama ruhsatı örneği ile tahsis amacının değiştirilmesini talep eder,

Bu talepler TKİB'nca Valiliklere ve Maliye Bakanlığı'na intikal ettirilerek görüş istenir. TKİB, ilgili yasanın 6. maddesine göre oluşturulan Komisyon raporu esas alınarak hazırlanan Valilik görüşü ve Maliye Bakanlığının görüşlerini değerlendirerek ilgili talep hakkında karar verir ve bu karar ETKB'na iletir,

2- Ön işletme Ruhsatı Alınan Sahalar

3213 sayılı Maden Kanunu hükümlerine göre Ön işletme ruhsatı alınan yerlerin mera, yaylak, kışlak ile umuma ait çayır ve otlak alanları içind© kalması halinde ETKB; onaylı Ön işletme projesi, ön işletme ruhsatı, 1/1.000 veya 1/2,000 ölçekli koordinatları belli harita ve CED (Çevresel Etki Değerlendirme) raporu ile birlikte di-

Yunus ÜYE

Jeo. YülmühMukukçu

JMO Bilimsel ve Teknik Kurulu

Yasa, Tüzük ve Yon&melMer Üyesi

HUKUK

ger bilgileri ekleyerek TKİB'ndan talep edilen alanların tamamının veya bîr kısmının tahsis amacının değiştirilmesini talep eder. TKİB Maliye Bakanlığı ile Valilikten alınan görüşleri değerlendirerek, ilgili talep hakkında karar verir. Verilen karar bir rapor halinde ETKB'na bildirilir.

3- İşletme Ruhsatı Alınan Sahalar

İşletme ruhsatı alınan yerlerin söz konusu alanlar içinde kalması halinde ETKB onaylı işletme projesi, işletme ruhsatı, işletme alanlarını gösterir 1/1.000 veya 1/2.000 ölçekli imalat haritaları, ÇED raporu ile birlikte diğer bilgileri ekleyerek TKİB'ndan söz konusu alanın tamamının veya bir kısmının tahsis amacının değiştirilmesini talep eder. Ön işletme ruhsatlı sahalarda için işleyen prosedür burada da geçerlidir.

Arama, ön işletme ve işletme süreleri 6326 ve 3213 sayılı Kanunda öngörülen sürelerle sınırlıdır.

4- Talebin Olumlu .Sonuçlanmasında Halinde Ruhsat Sahibinin Yükümlülükleri

Tahsis amacı madencilik faaliyetleri lehine değiştirilen alanlara ait arama, ön işletme ve işletme ruhsatı sahipleri ile

ilgili yönetmeliğin 7. maddesinde belirtilen usul ve esaslar dahilinde kira sözleşmesi yapılır. Ruhsat sahipleri Komisyonca tespit edilen ücret ve öngörülen teminatları yatırarak TKİB'nca. hazırlanacak sözleşmeyi imzalamakla yükümlüdür-

Ruhsat sahibi ruhsatta belirtilen süre sonunda Komisyona bilgi vermek zorundadır. Ruhsatın yenilenmesi talebinde aynı işlemler uygulanır.

Ruhsat sahibi ruhsat aldığı yeri, TKİB'nin. bilgisi olmadan başka birine devredemez.

Arama ruhsatı sahibi, arama ruhsatı süresince ruhsat aldığı alan içinde kalıcı yapı yapamaz; işletme ve ön işletme ruhsat sahibi ancak yapılacak işin gereği olan geçici tesis yapılarını Komisyonun uygun görüşü doğrultusunda Valilikten İzin almak suretiyle yapabilir.

Arama* ön işletme ve işletme süresi bitiminde ruhsat sahibi, çalışma yapılan alanlar ile zarar verdiği alanları eski vasıf v© kapasitesine getirmekle yükümlüdür.

Arama ruhsat sahibi bir yıl içerisinde, ön işletme ve işletme ruhsatı sahibi üç yıl içerisinde söz konusu alanları ©ski

vasıf ve kapasitesine getiremediği takdirde, Komisyon bu görevi yerine getirerek, yapılan tüm masraflarla birlikte geçen sürede meydana gelen ot kaybı değerinde ruhsat sahibinden tahsil eder.

Sonuç olarak denebilirki; Mera yasası ve yönetmeliği ile mera arazilerinin hukuki durumu belirlenmiştir, ETKB'nin talebi, Maliye Bakanlığının ve Valiliğin uygun görüşü ile madencilik faaliyetleri lehine tahsis amacı değiştirilen yerlerin, Hazine adına tescilli hükmü getirilmiştir. (m.14.21) Bu şekilde köy veya belediye tüzel kişilikleri ile ruhsat sahipleri arasındaki ihtilaflar hukuki çözüme kavuşturulmuş görünmektedir.

Ancak izin prosedürünün Türkiye'de kamu yönetimindeki bürokratik hantallık nedeniyle uzun süreler alması beklenebilir.

Diğer yandan ruhsat sahiplerine tahsis amacı değiştirilen meraya verilecek zararlar ve merayı eski haline getirmek için Komisyonca belirlenecek teminatı v© meradan elde olunacak yirmi yıllık gelir esas alınarak Komisyonca tespit edilecek ücret tutarını ödeme yükümlülüğü getirmiştir (m.30.1f/6b).